

Sygn. akt IV CSK 438/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa G. D. i H. D.
przeciwko P. [...] Spółce Akcyjnej w L.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 stycznia 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 5 kwietnia 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powodowie G. i H. D. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 5 kwietnia 2013 r. zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 14 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy uwzględnił w niewielkiej części powództwo, zasądzając od pozwanego P. [...] SA w L. na rzecz powodów kwoty po 18.250 zł na rzecz każdego z nich wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym od dnia 20 lipca 2010 roku do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałym zakresie (powodowie domagali się kwoty 250 000 zł oraz zobowiązania pozwanego do zawarcia umowy odpłatnego korzystania z nieruchomości z ustaleniem opłaty w wysokości 1300 zł miesięcznie) i rozstrzygnął o kosztach procesu. Sąd Apelacyjny uwzględniając apelację pozwanego oddalił powództwo w całości, oddalił apelację powodów i orzekł o kosztach stosownie do wyniku postępowania. Na należącej do powodów nieruchomości znajdują się urządzenia przesyłowe oraz trafostacja, wybudowane w różnych okresach. Trzon linii wzniesiony został w latach 60-tych, odgałęzienie od trzonu głównego - w 1971 r., a na podstawie pozwolenia na budowę i remont linii z 1986 r. - stacja transformatorowa wraz z linią zasilającą od trzonu. Sąd Okręgowy uznał, że do zasiedzenia służebności odpowiadającej służebności przesyłu przez pozwanego nie doszło z powodu zbyt krótkiego okresu, w którym biegło zasiedzenie, rozpoczynającego się dopiero od 1 października 1990 r. Pozwanego Sąd uznał za posiadacza w złej wierze, dla którego okres zasiedzenia wynosi 30 lat. Sąd Okręgowy uznał, że wobec tego pozwany korzystał z nieruchomości powodów bez tytułu prawnego i jest zobowiązany do zapłaty wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania na podstawie art. 225 k.c., ustalonego z pomocą biegłych na 36.500 zł, podlegającą podziałowi pomiędzy powodów. Pozostałe żądania powodów Sąd uznał za nieuzasadnione lub też nie nadające się do dochodzenia w niniejszym procesie. Rozpoznając apelację obu stron Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację pozwanego i dokonał odmiennych ustaleń faktycznych. Wskazał, że Sąd Okręgowy nie wyprowadził właściwych wniosków z domniemania zawartego w art. 7 k.c., a także z dowodów z zeznań świadków i decyzji administracyjnych. Obowiązek dowiedzenia, że posiadanie pozwanego

nie odpowiada prawu spoczywa na powodzie. Pozwany przedstawił dwie decyzje administracyjne: z dnia 5 listopada 1971 r. oraz z nieczytelną datą sygnowaną jako [...], będące dokumentami urzędowymi, które - uzupełnione domniemaniami faktycznymi - uzasadniały przyjęcie, że wkroczenie w zakres władztwa nad cudzą rzeczą nastąpiło legalnie - za zgoda właścicieli i w oparciu o decyzję właściwego organu władzy budowlanej. Do czasu wystąpienia przez powodów z roszczeniem o wynagrodzenie Sąd Apelacyjny uznał pozwanego (jego poprzedników) za posiadacza służebności w dobrej wierze, a ponieważ roszczenia powodów dotyczą wyłącznie okresu sprzed wytoczenia powództwa („10 lat wstecz”), a więc za okres posiadania służebności w dobrej wierze, powództwo oddalił jako w całości nieuzasadnione.

W skardze kasacyjnej, opartej na obydwu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c. powodowie zarzucili naruszenie prawa materialnego przez błędna wykładnię art. 224 § 2 w zw. z art. 225 k.c., oraz naruszenie przepisów postępowania - art. 328 § 2 k.p.c. Wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za całość postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący uzasadnili potrzebę przyjęcia ich skargi wystąpieniem przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. to znaczy oczywistą zasadnością tej skargi, wynikającą

z oczywistego naruszenia przez zaskarżone orzeczenie art. 224 § 2 w zw. z art. 225 k.c., poprzez odmowę przyznania właścicielom nieruchomości prawa do jakiegokolwiek wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z ich własności. Skarżący podnieśli, że rzekoma dobra wiara w chwili stawiania urządzenia nie oznacza powstania po stronie przedsiębiorstwa energetycznego prawa do korzystania z nieruchomości odpowiadającego treści służebności przesyłowej i skutecznego wobec każdorazowego właściciela tej nieruchomości. Argumentowali, że bierne zachowanie właściciela nieruchomości, na której posadowiono urządzenia przesyłowe, nie musi ujawniać woli znoszenia działalności przedsiębiorstwa przesyłowego na jego gruncie, a tym bardziej nie musi oznaczać, że brak sprzeciwu jest tożsamy ze zgodą na takie korzystanie lub z zawarciem stosownej umowy. Wskazali, iż zaniechanie rozwiązania tych kwestii na drodze administracyjnej czy cywilnoprawnej oznacza brak tytułu prawnego do dalszego ingerowania w sferę cudzej własności i złą wiarę przedsiębiorstwa przesyłowego.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma miejsce wówczas, gdy bez dokonania głębszej analizy dla przeciętnego prawnika jest oczywiste, że podstawy skargi zasługują na uwzględnienie, a zatem ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza to o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2013 r., III CSK 143/13, LEX nr 1375407). Takich usterek zaskarżone orzeczenie nie wykazuje. Podstawą ustaleń faktycznych Sądu odwoławczego były przedstawione przez pozwanego dokumenty, niesporny fakt korzystania przez pozwanego i jego poprzedników bez przeszkód z nieruchomości powodów w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu i wywiedzione z przedstawionych dowodów, szczątkowych z uwagi na upływ czasu, uzupełnionych wykorzystaniem domniemań faktycznych (art. 231 k.p.c.), i poddanych ocenie przy wykorzystaniu domniemania prawnego z (art. 7 k.c.). Ustalenia faktyczne Sądu Apelacyjnego nie mogą być kwestionowane w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 k.p.c.), zaś wyciągnięte z nich wnioski prawne nie wskazują na oczywistą nieprawidłowość.

Nie zachodzi zatem przesłanka, którą skarżący uzasadnili potrzebę rozpatrzenia ich skargi.

Okoliczności sprawy nie wskazują także, aby wystąpiły inne przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania, przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

aw

jw